

CARTILE SATEANULUI ROMANU.

SCRIERE PERIODICA

pentru trebuintiele poporului romanu.

Descépta-te Romane!

STÉU'A ROMÂNEI.

— Mariei Sale Dómnei. —

FMulte stele sînt pe ceru,
Ochi de focu ce 'n dîua peru,
Dar ca stéu'a tîrri mele
Nu-i nici una între ele.

Dulce stea, bine-ai venit!

Dup'atâtă secoli plini
De dureri si de suspini,
Dup'atât'a umilire
Si amara tânguire,

Acum iér ai resarit!

Multe flori sînt pe câmpii,
Cu mirosu si fetie vii,
Dar ca stéu'a tîrri mele
Nu-i nici una între ele.

Stralucesce, mândra stea!

Adi Român'u 'ntineritu
Te saluta fericitu,
Caci, în câmpulu bataliei,
Tu pe peptulu vitejiei
Infloresci, iubita stea!

Multe stéguri pe pamêntu
Mândru fâlfaie în vîntu,
Dar că stégulu tîrri mele
Nu-i nici unulu între ele,
Că-lu poleie radî'a ta!

Adi vulturnlu auritu
Din alu tîrri plaiu iubitu
Își reia sub ceru avêntulu,
Fă sè-lu admire pamêntulu,
Aretându-i calea sa!

Iér tu, ângeru luminosu,
Sufletu blându si mângaiosu,
Care 'n câmpulu bataliei
Tu si stéu'a României
Sûnteti totu aceeasi stea!

Dă acesei tieri mereu
Flórea sufletului teu,
Si durerile-i profunde
Se vor sterge ori si unde
Va luci zimbirea ta!

Gr. H. Grandea.

Goronulu lui Horia si mormêntulu lui Iancu.

(Schită de caletoria.)

Cu o dulce sperantă sosiramu la Baia-de-Crisiu, caci credeam, ca dupa atate petreceri si nopti de nedurmire, in fine aice ne vom pute odihnî dupa placu.

Sperantă nostra se intemeia pe acea credintă, ca în orasihu acesta a trecutu veseli si acuma e linisce. Cugetam, ca Baia-de-Crisiu sémena unui cuiub desiertatu, din care inteligintă a sburatu în tote partile lumei unguresci, si astfel acolo trebue să fia tacere. Capital'a unui comitatu, alu carui nume s'a stersu, ne oferă cele mai blânde perspective de recreatiune.

Înse realitatea suflă în curêndu acésta sperantă cladita pe nesipu. În Baia-de-Crisiu avuramu placerea a ne convinge, ca fratieta românescă nu numai acolo infloresce, unde e mare numerulu celor ce potu si vreu a o professă, ci ea respândesce farmeculu seu si în cercuri mai mici.

E dreptu, ca inteligintă româna din Baia-de-Crisiu mai tota s'a imprastiatu; dar totusi au mai remasu câtiva si acolo, cari — tocmai pentru ca sunt pucini — par ca sunt de parerea, ca au d'a fi cu atâtua mai ospitali, caci ei trebue să represinte tota vechi'a iubire fratiésca a celor departati.

Nedreptatea despotica pote să calce în picioare drepturile cele mai sânte ale națiunii române; nu va stinge însă nici odata iubirea cu care unu Românu primesce pe confratele seu. . .

În sér'a prima petrecuta în Baia-de-Crisiu uitaramu, ca suntemu obositi si voimu să ne odihnimu. Ospitalitatea afabila a amicului meu George Secula si a gentilei sale domne consorte nu ni-a mai lasatu timpu să ne uitâmu si la orologiu, să vedem cîte ore-su. Așa apoi când ne culcaramu, nu mai putea fi vorba să ne putem odihnî deplinu. Dar ni s'a promis, ca în sér'a urmatore ne vom culca mai de timpuriu, si acestă ne însuflă sperantă.

Dîu'a urmatore o petrecuramu în convenire cu amicii si cunoscutii de acolo. De cătra séra facuramu o escursiune interesanta.

Baia-de-Crisiu zace în mijlocul unor locuri istorice importante pentru noi Români. Din părțile acestei a esită reșcoala lui Horia; colo în biserică a Mestecanu și-a adunat omeneii acestuia martiru; acolo i-a jurat a sfârmă jugulu umilitoru și a luptă pentru egalitate; de acolo a pornit reșcoala care a încinsu în focu și a stropit cu sânge acei munti și acele vâi; fia-care satu, fia-care munte, délu și mo-vila, fia-care vale, riu și padure, a fost teatrul unor întâmplări memorabile, fia-care ar putea să povestescă episodice interesante din luptele petrecute în ele . . .

Aice trăi Avramu Iancu totu restulu vietii sale; acele paduri ascundu suspinele lui, și acele râuri au dusu la vale lacrimele sale; acestu echo repetă plângerile fluerului seu gelnicu, — și acestu pamântu contine acumă cosciugulu lui . . .

Tóte, tóte trecu . . . Tradarea facu o fine tragică vietii lui Horia, rót'a barbarismului și frânsa corpulu în Alba-Iulia; dar în Zarand, în comună Tiebea, elu are unu monumentu seculariu, unu goronu giganticu, care i conservă numele, caci poporul l'a numit „Goronulu lui Horia.“

Multe vîcuri mai sburara,
Goronulu totu stă în tiéra,
Si nu-lu frângere geru și plória,
Fulgerile nu-lu îndoia,
Elu stă veciniciu și vînjos,
Totu privindu la vale 'n jos . . .

Figură ratecinda a lui Iancu nu mai destăpta în poporătirea suvenirea unor timpuri de luptă națională; dar mormântulu lui invita la pietate pe toți trecatorii. Si trecu mulți pe acolo, caci mormântulu se află tocmai lângă drumulu tieri, în tintirimulu bisericei din Tiebea, abia cătăva pasi de „Goronulu lui Horia.“

Istoricu arbore!

Horia celu sfarmatu în rôta,
Si cu dênsulu glot'a-i tóta,
A siedîtu adese ori
Jos la umbr'a-i pâna 'n dîori;
Iéra Iancu celu vîtézu
Dórme veciniciu sub elu adi! . . .

Goronulu lui Horia, și mormântulu lui Iancu! Ce puncte memorabile! Două epoci în istoria română. Câtă de aproape stau aice unulu de altulu; dar câte suspine să nadusîtu,

câte lacrime s'a versatu, ce suferintie cumplite s'a induratu si cătu sânge a cursu — dela unulu pâna la celalaltu!

Nici odata n'am intratu în vr'o biserică cu mai mare pietate, decâtă în tintirimulu bisericei din Tîbea. Aice am zaritu de odata dôue altare nationale.

Cu adâncă emotiune me apropiai de celu d'ântâiu, si privii cu admirare colossalulu goronu alu lui Horia, pe care îl cântasem înainte de a-lu vedé. Unulu din societate, unu tineru ingineru, îlu mesură; periferia-i era de 9 metri si 3 deci-metri.

Stateam uimitu înaintea acestui productu estraordinarului naturei, si spiritulu meu recapitulă vieti a si faptele barbatului, care i-a împrumutat numele seu. Astfel adâncitul în negură trecutului, sub impressiunea unui simțiemêntu de melancolie, rupsei câteva frundie de suvenire.

Apoi me apropiai de altarulu alu doile. Mormântulu lui Iancu, durere, nu este asiá de grandiosu că si monumentulu lui Horia. Caus'a este, că acest'a s'a facutu de cătra êns'asi natură; ér acela e lucrulu unor mâni omenesci, cari afara de pietate n'a avutu la dispositiune alte mijloce.

Dar nu numai că monumentulu acest'a nu e atât de grandiosu că si celalaltu, dar nu-i nici macaru cuviinciosu memoriei barbatului, ale carui oseminte zacu sub elu. Natiunea română a uitatu pré iute cine a fost Iancu; iér déca n'a uitatu, nu si-a adusu aminte, că acestui apostolu alu româanismului trebuie să-i aredice unu monumentu.

Avram Iancu nu are încă monumentu. O cruce fórte primitiva si de pétra comuna nu poate fi monumentulu lui. Acést'a e monumentulu indolintiei românesci.

Asiá dara impressiunea ce produce vederea acestui mormântu nici decâtă nu este placuta. Ea lovesce fără crutiare în cultulu nostru nationalu pentru persón'a, activitatea si memoria lui Iancu; ea sfarma cele mai frumose ilusiuni ale noastre.

E tristu a vedé, că barbatulu care si-a sacrificatul tota vieti a pentru natiunea sa, idolulu poporului român, regele muntilor, — zace adi parasitu, uitatu de toti.

Acést'a e recompens'a unei natiuni?

Si că impressiunea sè fia si mai neplacuta, crucea pórta urmatórea inscriptiune monstruósă :

AV-
RAM
IAN-
CU
Adv. Pref.
Leg. Gem.
rom.
in anii
1848/9
† 1872.

.... Dar nu mai privii inscriptiunea, uitai si crucea, si nu vedeam decâtu mormêntulu. Me 'nchinai, smulsei câteva fire de iérba, caci flóre nu gasfi, le pusei în portfoiu, si ne rentórseramu la Baia-de-Crisiu.

Iosifu Vulcanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Trecut'a umilint'a si umbr'a seculară
Si sórele de gloriî ne stralucesce éra !
Calumni'a e muta, sarcasmulu inrosiesce
Si vecinic'a 'ngamfare s'ascunde, se feresce.
Uitati erámu in lume, — adi lumea 'ntréga scia,
C'a fostu si e Romanulu si cumu-ca vrea se fia !
Rabdarea lui fatala si trista-i amortire
Se curma adi prin fapte trecute 'n nemurire. —
Cá leulu, candu adórme scapatu din lung'a góna
Si zace 'n nemiscare in oas'a monotóna
Si 'n somnulu lui calcatu e de ori-ce veveritia,
De paseri sfiiciose, de blande porumbitie,
Ba chiar' fricosii epuri pe capu ei voru amblá
Si corbii fora téma din prada-i voru mancá :
Asiá erá Romanulu, acestu poporu de lei,
Calcata in somnu-i vecinieu de lacomii pigmei.
Dér' vai de ei, candu leulu in susu naprasnicu sare,
Inturitia-sa sa cóma, racnesce cu turbare,
Cá ventulu se voru duce si nu se voru oprí,
Pan' glasulu lui de gróza la spate-lu voru simti !

— Romani de vitejia ! alu vostru falnicu nume
Rostitu e cu uimire de limbele din lume !
Că valurile mării de ventu interitate,
Ce-i tulbura nivelulu cu brasde 'ncrucisiate
Si punu in revoltare imensulu Oceanu
Din Sudu in Média-Nópte unu lungu Meridianu :
Asiă se duce vestea isbandiloru romane,
In lupta castigate cu cetele pagane ! —
Din nótpea umilitiei in sfere de marire
Pe aripi de vapăe se 'naltia a mea gandire
Si anim'a mea arsa de flacar'a, de gele,
Din lantiulu calumniei 'mi sbóra catra stele.
Ah ! sóre multu dorite, ce 'n seculi ai gelitu,
Ce mandra ti-este radi'a, ce adi ne-a resaritu !
O, spunemu, falnicu rege, ce 'mbraci o emisfera
In haina de lumina cu facia-ti lucifera.
De ce vedu milióne de gesturi de mirare ?
De cine se vorbesce cu glasu atatu de tare !
Sculati eroi de pétra din stílpulu lui Traianu !
Cobóra-te, o musa ! din vêrsulu Tarpeianu;
Stropesce-mi ochiulu palidu, cu rou'a ta divina.
Si fà a mea privire destépta si senina ;
Andiulu mi-lu incanta cu lir'a-ti triumfala
Si flacar'a din sufletu mi-o scôte la iveala.
Cu glasulu teu poternicu tu adi 'mi talmacesce,
Ce 'n Sudu si Média-Nópte de noi se povestesce ?
Inchisi eram cu totulu in micile otara,
De cari e tiermurita a nóstira mica tiéra ;
Dér' astadi mandrulu nume „Romanu“ e pomenitu
Pe tóta emisfer'a din Vestu și Resarituz
Din marginea Camciatkei si pan' la Gibraltar
Din Borneo, Sumatra, Seland'a, Trafalgar,
Din marginea Grönlandei, ce 'n sloiu eternu se pierde,
La malulu maghelanicu, ce pururea e verde.
De-alungulu pe ecuatoru, pe globulu rotogulu,
Din Sudu in Média-Nópte si ér' din polu in polu ;
Chiar' limb'a aceloru neamuri, ce 'n veci nu ne-a numitu,
Cu numele eroicu „Romanu“, s'a imbogatit u !
Din tainele istoriei atatu de numerósa
Prin seculi adi strabate o radia gloriósa
Si spune cu mandria, ca 'n falnicii Carpati
Traiesce-unu soiu de vulturi in veci ne'nsپimentati,
Pe cari nici ploi de glontie, nici mări intregi de focu,
Nici veacuri de sclavia nu i-au impinsu din locu ;
Ba chiaru aceste veacuri se paru, ca i-au nutritu
Cu doru de libertate si braçulu le-a 'ntarit u ;
Că-ci nu credu se-si aduca aminte mandrulu sóre,
De-a fi vediutu Romanulu in astfeliu de splendore !
Pierdusemu chiar' credinti'a in vechia-ne virtute
Si vechile traditii pareau a fi perdue ;

Inalt'a palpitare, strabun'a vitejia
Pareau adi prefacute in jocu de fantasia; —
Dér' visulu celu de auru cu ochii l'amu vediutu,
Ilusile mandre in trupu s'au prefacutu! — —
Dér' spune'mi tu, musa, ce lacrimi napadescu
Din ochii, cari la sute trofee adi privescu?
Ori n'au versatu destule in lung'a umilintia?
N'au plansu destulu in trist'a si amar'a suferintia?
Si ce se credu, o musa, de falnic'a strigare,
De zimbetulu mandriei nascutu in lacrimare?
— E plansulu loru dorere? — O nu! su'in retacire,
Si mi-am uitatu, ca este si plansu de fericire.
Siróele aceste sunt plóia de viétia,
Ce curge primavér'a pe fraged'a verdétia;
Trecut'au recii viscoli din érn'a viforósa,
Pamentulu se 'nvelesce in haina dragostósa
Si mii de mii de glasuri in canticu se unescu
Si-a sórelui zimbire cu zimbru o pímescu:
Asiá primescu Romanii viéti'a, ce resare
Din miile mormenturi de jertfe seculare.
Ah! glasulu 'mi slabescce, candu 'mi aducu aminte,
Ca nu se póte spune prin omenesci cuvinte,
Ce-a pusu in sinulu nostru din sine Dumnedieu
Si-o scóte la i'veala unu neamu cu braçiu seu!
— Cá Icaru alu lui Dedalu, ce scapa odinióra
Din gelnicalu exiliu pe aripe de céra,
Si 'n foculu de junétia, rapitu de doruri vane
Si uita de povétie, de-a tata-seu dojane
Si taia atmosfer'a, 'naltiandu-se spre ceriu,
Setosu se afle odata alu sórelui misteriu,
Dér' aripile-si pierde muiate de ardóre ✓ 100
Si cade, cá unu fulgeru din sferi ametitórie,
Plutindu fora de cumpetu prin undele-atmosferii
Sermanulu mórtea-'si afla in sinulu rece-alu mării:
Totu astfeliu mi se 'nmóie si aripile mele
De glori'a romana in lupte atatu de grele!
Deci vina tu, o Musa, si lyr'a-mi imprumuta
Se cantu o melodia pan' adi necunoscuta;
Cá-ci vedu pe citadele la Dunarea cea lata
O panza tricolora de venturi resfatiata;
Er' colo lânga Plevn'a poterea moscovita
In céte infuriate de turci intiepenita.
Chiamat'a fostu de glasulu popóreloru chrestine,
Cá lung'a suferintia a loru se li-o aline.
Cercat'au se deslege cu man'a loru legata
Fatalulu nodu, in care li-e sórtea 'ncatusiata;
Dér' furi'a cea vechia, de care-au fostu robite
Din nou le amenintia se fia nimicite, —
Candu marea 'mperatia crestina, ce se 'ntinde
Pe-o 'ntréga emisfera si nordulu ei cuprinde,

Se 'ndura si 'arméza o lume de ostasi,
Se scape tóta lumea chrestina de vrasisiasi.
— Cá-a Romei republica, ce stá odinióra
In lupta totodata cu sute de popóra,
Versandu din centrulu falnicu torinti de mandre glóte,
S'arunca inversiunata spre neamurile tóte,
Si stá cu-o manà in Rom'a cu alt'a la Bosporu
Si c'un pecioru pe Atlasu, pe Alpi cu altu pecioru;
Asia se vérsa astadi de colo din Uralu
La Prutu, la Marea-Négra si pana la Aralu
Poterea moscovita spre vatr'a semilunii,
Pe care sangerara de atatea ori strabunii.
Caucasulu si Balcanulu si-Armeni'a sclipescu !
De-unu milionu de arme, ce 'n sóre stralucescu !
Pe siesulu Romaniei 'si trece adi Russi'a
Grozav'a s'a armata spre Istru la Turci'a.
Armat'a musulmana o-astépta 'n nemiscare,
O lasa fora lupta se tréca riulu mare; —
O lume 'ntréga tace, asculta si pandesce,
Pan' crucea chrestinésca la Plevn'a se opresce.
Acolo stá la panda unu pasia musulmanu;
Alu carui nume lumea scieá, ca e Osmanu;
In fruntea unei céte de patrudieci de mii
Loru calea catra Stambulu voiesce-a le-o opri.
Cá Boa, candu se vede de tigrii 'ncungjurata,
Surprinsa josu pe érba, de ghiar'a loru calcata,
Cá fulgerulu tresare si trupu-si incordéza
Si 'n valuri 'lu preface, ce gróznicu unduléza,
Se 'ncolace cu capulu si cód'a preste piele
Si ósale le frange, strivindu-i in anele:
Asia Osmanu la Plevn'a : s'arunca indrasnetiu
Si face calea cruce muscalului sumetiu.
Acei,-ce mai inainte credeau, ca intr'unu sboru
Balcanulu 'lu voru trece, oprindu-se in Bosporu,
Se inglóda adi la Plevn'a si incepse se se gandésca
La lungulu drumu, ce duce spre vétr'a parintiésca,
Ba Gurko, ce trecuse dincolo de Balcanu
Abia venindu-i vestea de fapt'a lui Osmanu,
Se 'ntórce 'n graba mare si 'n munte se 'ntetiesce
Ear' turcii se destépta, cà-ci anim'a le cresce,
Cá cânnii dela stana, candu ursulu calca turm'a,
Saru toti prin négr'a nótpe turbati gonindu-i urm'a
Si-lu intetiescu in higiuri si-lu musca si 'mpresóra
Si-'lu tienu pan' vinu ciobanii cu bête de-'lu omóra :
Asia facu Musulmanii: resaru cá din pamentu,
Alérga toti la arme si navalescu luptandu. —
Dusimanulu, ce crediuse ca nu-i poporu in lume,
Se nu scia de fric'a grozavului seu nume,
Se vede chiaru de acel'a lovitu si 'ngenunchiatu
A carui resistintia in risu elu o-a luatu.

Că lupii, candu s'arunca in turm'a cea de oi
Si vreau că se se 'ntócea cu pradile 'napoi,
Candu colo saru ciobanii cu câni Sprintenei
Si facu in pripa-o désa falanga 'n giuru de ei,
Si-arunca cu tatiunii si pérulu li-lu pérlesce
Si 'n órb'a navalire cu bêtele-i lovesce.
Incungiura, i-imprósca si dau in ei, sbierandu :
P'aci, p'aci, se-i tóce, se-i culce la pamantu !
Asia stau moscovitii la Plevn'a, sfasiati,
De glóte 'nfuriate, de turci amenintati.
Din órb'a sumetia se vedu restogoliti
Si 'n tiéra inimica speriatu si umiliti.
Se incéreca că se scape, s'arunca cu orbia,
Dér' cadu lungiti in sange de a turcilor urgía,
Cari tragu in giuru redute, cu tunuri ferecate,
Ce focu 'n giuru voméza si morti infricosiate.
In Asi'a, la Istru sermanii moscoviti
De slab'a semiluna in lupte sunt goniti.
Dispretiulu fora margini, cu carele-a pornitu
Russi'a colossal la lupta 'n resaritu
Schimbatu-s'au in gróza si 'n frica de pierdiare,
In vecinic'a rusine, fiori si desperare;
Ér' visulu libertatiei popóreloru chrestine
S'a dusu, cum pierc céti'a in dilele senine ! — —
— „Dér' pana candu, o Dómne, mai suferi că se fia
Legata bland'a-ti turma in lantiulu de sclavia ?
In tene e nadejdea, noi suntemu umiliti,
O scóte-ne din tésculu, in car' suntemu striviti.
Poterile chrestine, cari strasinicu ne uràscu,
La noi cu ironia si mila adi privescu. —
E greu, candu asta mila unu neamu atatu de mare
Port'avomu umilinti'a, dér' aibi tu indurare !“
— Asia se vaita Tiarulu, odata semidieu
Dér' astadi in tierina cadiutu din ceriulu seu ! — —

La Dunarea cea lata stau mândre sentinele,
Ce-ascépta inimiculu in câmpu si citadele,
Sunt fragede mladitie din câmpulu Romaniei,
Ce si-cauta adi cu sete cunun'a vitejiei.
Dela Mihaiu celu mare si pana 'n vremea loru
Romanulu se topesce de sete si de doru,
Si arde de-o vapae poternica, nebuna
Se dée pieptu in lupta cu crunt'a semiluna.
Asiá e leulu mândru, ce lesina-in sclavia,
Candu mintea-i se opresce la falnic'a pustia,
Ce ari'a-si intinde că vastulu Oceanu
Si-in carc elu odata domniá că suveranu.
Acolo elu cu tigrii si bestii 'nfuriate
Portá eterne lupte, cu glorii-'ncununate.

Atunci era fericie, candu ascultă cu fala
Si n'audiā nimic'a in taina mormentala.
De gróznic'a-i privire, de râcnetulu maniei
Fugu tóte, se-s'ascunda la marginea pustiei;
Dér' astadi aruncatu e sermanulu in chilia
Si nici se mai racnésca, seraculu, nu mai scia;
Dér' sunt momente, 'n care 'si-aduce cu uimire
Aminte de trecutulu, de fortia si marire,
Si-incrunta ochii ageri si cóm'a si-o sburlesce
Si vîntura cu cód'a se-'ncórdă si racnesce:
Asiá stau si romanii pre malulu dunareanu
Privindu de ceea parte la vechiulu loru dusimanu.
Din lung'a amortire nimicu nu si-au pastrat,
Decatu dispretiu si ura, unu nume defaimatu.
„Ce vréu vasalii Portii, nepoti de sclavi ce sunt?
Li-e doru de lantiuri éra, li-e multa pan' la mormentu?
N'au fostu destulu ei martori, ca spad'a musulmana
Restórnă cu turbare, ori-ce mandria vana?
Ce n'au potutu se faca armatele probate,
Vreau ei se sevârsiesca prin fuga, — lasitate?
Remani la plugu romane, la turma t'a mai bine
Cà-ci laurii vitejiei uscati'-su pentru tine!“—
Asiá le strigu vecinii, cari numai dupa nume
Scieau, cumu-ca esista si-unu neamu romanu pe lume.
Insulte, fora numeru, bajocuri veninóse! —
Er' Dunarea tresara de chiote voióse.
La Calafatu pe valuri stă mândrulu capitano,
Stă Carolu Domnulu tierei si-si ride de dusimanu.
Ghiulele turbate prin aeru vijescu,
Er' Domnulu si ostasii cu chiotu le primescu,
Si dau respunsu cumu trebuie se dé ori-ce ostasiu
Candu intrebari de flâcari sosescu dela vrásimasiu. —
„Ia! vedi ce dice turculu si las' si tu, copile,
Din călamarulu cela vr'o diece projectile!“
„Urra!“ racnescu ostasii, zarindu preste Vidinu
Unu sulu de fumu pe flacari, urcânduse 'n seninu.
La hora toti se-'nsira si saltu cu nerabdare
Si isbucnescu deodata in falnica cantare:
„Secatiar', ah! potopulu, tu Dunare turbata!
Se sboru intr'o suflare pe matc'a t'a uscata,
Se'mplantu acést'a drépta in gâtulu de pagânu,
Se-i scriu cu spad'a 'n frunte unu nume de românu.
Mari'a T'a! mai lasa! setui suntemu de jocu!
Mai du-ne si la hore de mórté si de focu!“ — —

Abiá aude Tiarulu, cu cata veselia
Asteptu copiii nostrii se mérga-'n batalia
Si-in starea lui amara 'si-dice in gandulu seu:
„Acest'a-e ajutoriulu, ce-mi dà adi Dumnedieu!

Pe-acei ce mai-'nainte, nici ca ii-bagă in séma
In diu'a desperarei intr'-ajutoriu ii chiama.
Ba ce-e mai multu : pe Domnulu vitézu alu loru 'lu pune
In fruntea óstei sale si-a ostiloru române !“ — —

Abiá se vede Domnulu cu fulgerele in mâna
Si-indata le slobóde in taber'a pagâna. —
Cá consululu din urma, candu Atila cumplitu
Cu órdele selbateci in Galia-au isbitu,
Punendusi tóta forti'a si art'a apusana
Sfarmà de totu poterea si furi'a dusimana :
Asiá patrundu chrestinii in cét'a lui Osmanu,
Muscalii cá furtuna, romanii cá orcanu !
Nu pentru libertate se lupta, cà-ci o au !
Ci 'n faç'i'a calumniei si-a cleveteloru dau !
Cá foculu, ce resbesce prin lemnele din munte,
Si paraindu parlesce din pôle pana-in frunte
Si nu se potolesce, pan' afla ceva in cale,
Ci totu bradetu 'lu-rade din culme pana-in vale :
Asiá patrundu romanii prin valuri, doborindu,
Er' turcii cádu cá snopii, de furia scrasinindu.
Muscalii de-alta parte dau si ei si sporescu,
Dér' ér' sunt pusî in fuga de foculu pagânescu ;
Spre séra stau acolo, de unde-au fost plecatu,
Er' stégulu Romaniei pe Grivit'a-e plantatu !

Din vîrfulu unei màguri privesce Domnulu tierii,
Cumu flutura stindartulu romanu in bórea serei,
Unu tainicu focu sa-aprinde, in sufletu-i vitézu
Si-o lacrima de fala ei-scapa pe obrazu.
Dér' candu si-aduce-aminte, ca brav'a s'a armata
Stà cá unu promontoriu in marea-interita
Si n'ar', decatul se vina furtun'a s'o isbésca, —
S'o sgudue, s'o surpe si-n sfarme s'o sdrobésca,
In anim'a sa 'nalta se nasce-unu noru greu,
Si dice cu 'ngrigire in bunu sufletulu seu :
„Candu pron'i'a cerésca m'a pusu carmuitaru
Acestei tieri frumóse, acestui blandu poporu
N'asi fi visatu, c'odata acesti pastori de munte
Voru aretâ la lume, ca-su' si vitezi de frunte.
Sunt secoli, decandu densii cu arm'a n'au amblatu
De lupt'a cea de sange cu totulu si-au uitatu,
Si-ar' stá se crédia omulu, ca-acesti vitezi soldati
Chiaru eri s'a 'ntorsu din lupta cu lauri-inceununati.
Unu Domnu cu sufletu mare, cu mandra, 'nalta fire
Si-aduce 'n tóta vremea poporulu la marire
Dér' e ferice Domnulu, ce prin *poporulu* seu
Se face mare 'n lume, precum sumu astadi eu. —
Dér' vai ! norocu-i grabnicu, se duce precum vine,
Se nu me parasésca totu astadi si pe mine,

Vitejii mei stau astadi pe-unu crateru de vulcanu,
In côte moscovitulu, in fruntea loru Osmanu.
Stindartulu d'in reduta, ce 'n vînturi se mandresce,
Mai multu pe moscovitulu, decatu pe turci, hulesce.
Acést'a umilintia unu neamu atatu de mare
Nu pôte că s'o 'nghita, decatu prin — resbunare!“ —
— De aste ganduri grele 'lu scapa nisce pasi,
Ce vinu despre reduta. S'arata optu ostasi,
Ce ducu pe-ale loru brâcie unu trupu scaldatu 'n sange
Ai caru-i ochi de vulturu pe cale-'su de-a se stinge.
Fiindu de Domnu aprópe, i-lu punu lenga pecioare
Er' unulu dintre dinsii ei dice cu 'ntristare:
„Mari'a T'a! ti-aducem pe celu ce dintr'o suta
A pusu anta'a data piciorulu pe reduta!
Stindartulu cela mandru e pusu de man'a sa
Pe cuibu, 'n care mórtea prasti'a si-o tienea.
Si chiaru candu striga „urra! traiésca capitanulu!“
Din hold'a t'a alésa 'lu secera dusimanulu.“ —
— L'aceste mari cuvinte alu tierei Domnu se pléca
Si-lu vede cumu se lupta cu graiulu ce 'lu inéca;
Dér' cunoscêndu pe Domnulu, resufla cu mandria
Si dice: Se traiésca vitéz'a Romani'a!
Acei ce pan' acuma dispretiu ne-au aretatui,
Privésca la stindartulu, ce colo e plantatui.
Mari'a T'a! nu man'a, ce-acumu o stringi cu dragu,
Ci man'a Romaniei 'naltiat'au acelu steagu.
Cà-ci nu-e romanu in lume se n'aiba 'nsufletire
De-a ride 'n faç'i mortiei, candu tiér'a-e spre perire!
Eu astadi lasu viet'i, si déca simtiu durere,
E, ca am numai un'a, s'o lapedu cu placere;
Dér' mórtea nu me lasa, me ducu la Dumnedieu,
Traiésca Romani'a! Traiésca Domnulu meu!
Osmanu, de a caru-i spada s'a infioratu Russi'a,
Adi tremura de gróz'a cei face Romani'a;
Cà-ci anim'a armatei, redut'a cea mai mare,
Inaltia-a Romaniei vitéza palpitare.
Pe visulu seu de glorii elu vede cu 'ntristare
O pandia tricolora si striga cu mirare:
„O! neamu de vitejia, ce astadi mi-ai rapitu,
Ce n'a potutu gigantulu, ori-catu s'a opintitu!
De astadi poti fi mandru, cà-ci nu e lucru vanu
Se-si punu pe frunte laud'a si laurii lui Osmanu.
Dér' fia! asta fapta 'mi-alina a mea dorere,
Candu me gandescu in urma la dulcea mangaiere
Ca-ati seversitu aceea, ce io am incepuntu,
Implendu de umilintia colossulu dela Prutu.
Voiu pierde odata Plevn'a, propteau'a tierei mele,
Si candu Osmanu va plange si tiéra-i va fi 'n gele,
Atuncea Romani'a, de si amenintiata,
Va fi de tóta lumea cinstita si-admirata!“

Abiá se vedu Romanii pre Griviti'a cea mare,
Candu alt'a li s'aréta in mica departare.
Cá omulu, candu se urca pe-unu munte-ametitoriu,
Pasiesce barbatesce, impinsu de-unu tainicu doru,
Er' candu ajunge culmea d'in urma, cu uimire
Spre multe mai inalte se pierde-alui privire :
Asiá se vedu Romanii opriti in sborulu loru,
De-un crateru, ce-i imŕosca cu flacari de fioru.
Dér' nici acésta nu e in stare se-i oprésca
In cursulu loru eroicu spre vatr'a pagânésca.
D'in cuibulu loru de vulturu tragu brasde-adênci de focu
Si candu ajungu redut'a, in bateré de jocu
Caciulele 's arunca si striga hohotindu
La turcii, cari cu man'a caciulile le prindu :
„Ia tiene, hotiomane, si mi-o grigesce bine,
Cá se mi-o dai intréga, candu t'intalnî cu mine !“
Er' turculu, decandu scia, ca móretea josu pandésce,
Nici capulu nu'-lu mai scóte, s'ascunde si gelesce.
Se incóvaie cá lupulu, cá vulpea séu dihorulu,
Candu curs'a cea perfida 'i-apuca 'n dinti piciorulu.
— Vediendu muscalii art'a, cu carea sciu Românnii,
Se taie ghiar'a crunta, cu cari loveau pagânii,
Se lasu de navalirea si lupt'a nebunésca
Si tragu falang'a désa spre tabar'a turcésca,
Sciindu, ca ei odata, candu fómea-i va sili
La largulu fora voia din cursa voru esí
Si-atunci in lupt'a drépta oprivoru cu 'nlesnire
A loru turbata unda si órb'a isbucnire.

Acésta di sosesce, cá-ci inzedar' Osmanu
Astépta, cá se-i vina scapare din Divanu
Ori-cate ajutórie de glasulu lui chiamate
De cetele dusimane in cale 'su desarmate.
La Dunare Romanii 'i-alunga cá pe turme
Si-a lui Osmanu răbdare o face se se curme ;
Cá-ci fómetea l'ajunge si gerulu l'amortiesce, —
Deci ér' apuca spad'a se móra vitezesce,
Se pune 'n fruntea ostii pe Sioimulu seu calare
Si fulgerandu cu spad'a le dice cu glasu mare :
„De candu e semilun'a stapana pe Balcanu
N'a fostu amenintiata de-un astfeliu de dusimanu ;
Si totu a fostu de spad'a si braçiulu vostru tare
Isbitu in umilitia si-adusu la desperare.
De n'ar' fi fostu ghiaurii din Iflak si Bogdanu,
Noi póté-amu fi acum'a colo la Akierman.
Dér' e mai reu de densii aici in tiér'a nóstra,
Cá-ci sórtea si viéti'a li-e pusa 'n man'a vóstra.
Ajungemu noi acolo si chiaru si mai departe,
Dér' ale loru colóne vor fi de séra sparte ;

Si-oru fi fora indoieala, ca-ci frie'a i-a 'nghietiatu,
De candu a vostre spade de Plevn'a i-a legatu.
Aduceti-ve-aminte, ca-a nostra 'imperatia
Adi este radimata pe-a vostra barbatia,
Si-alu fiacarui nume din voi va straluci
Din seculi pana 'n seculi, catu lumea va trai!
Si ca 'ncercarea vostra se fia 'ncoronata
Loviti antaiu de tote a russiloru armata;
Ca-ci dorobantii cei'a sunt iuti ca nisce lei,
De si mai mici la numeru, der' mai vitezi ca ei,
Si poate var' infrange in setea loru nebuna,
Ce-i mana adi in lupta cu vechi'a semiluna.
Der' catu de bravi se fia, de voru vedé odata
Ca-armat'a moscovita de voi e sfarimata.
Curagiulu 'lu voru pierde vediendu trantitu colossulu
Si fora se-ne astepte ne voru intorce dosulu. —
Si-acumu vitezii Plevnii si mandri veterani
Smunciti din teaca spad'a si-o 'nfigeti in dusimani!
De voru peri acestia, nu-e nimeni se v'opresca
De-aicea pan' la Moskwa, la Mekka chrestinésca!“
— Dicundu acestea vorbe comand'a o rostesce
Si semnulu semilunei cu spad'a-lu zugravesce.
„Allah!“ respundu moslimii cu focu de resbunare,
De tremura-atmosfer'a de falnic'a vibrare.
„Allah!“ le par' ca dice si ceriulu preste ei,
E Mahomet profetulu, ce-si vede fii sei!
Si-acumu ca unu torinte incepe totu-odata
Spre vale se se verse selbatic'a armata.
Muscalii si Romanii privescu in nemiscare,
Spre care parte und'a 'si canta-a sa carare.
— Ca omulu, candu viséza in friguri de lingore
Cumu cade printre nourii unu monstru lungu din sôre.
Ce imple totu otarulu si hold'a i-o turtesce
Si catu de lata-e lunc'a elu totusi se 'ntetiesce,
Se terae pe fole, curmatu de greutate
Si imple de 'ngrozire a s'a vecinatate:
Asia se pare und'a vitézului Osmanu,
Ce astadi vrea se rumpa paretele dusimanu.
Din ce in ce mai iute in vale sierpuiesce,
Pan' lini'a russesca cu capulu o lovesce.
„Allah!“ racnescu acuma colónele turbate
Si fulgere de spade se vedu incruisiate.
Muscalii din reduta o salva-asurdiatòria
Desearca preste densii, der' ei incepu se sbore!
Ca undele din mare, lovite de Orcanu,
Ce fruntea le-o resfrange si-o bulbuca in limanu,
Si-acolo o arunca, o 'naltia si-o isbesce
De malu, catu nici acest'a potopulu nu-'lu opresce:
Asia se verusa turcii din vale spre redute
De-si paru nisce fantome si umbre nevediute;

Că-ci Russii, for' se scia de unde-au resaritu,
Cu mii si mii de spade in frunte s'au treditu; —
Că omulu candu zaresce naluci ingrozitórie
Si-arunca tota ce are si fuge pana móre:
Asiá arunca Russii si arme si povara
Si grabnicu din redute alérga 'n campu afara,
Er' turcii cu intiéla de fulgeru navalescu
Si-o grindina de glóntie in laturi respandescu. —
Colón'a cea vitéza a bravului Osmanu
A ruptu acumu cu totulu paretele dusimanu.
Muscalii dau navala voindu se-i tienă calea,
Dér' turcii cu cadavre russesci acoperu valea.
Balaurulu se 'ndesa si trece printre ei, —
— O Dómne, fia-ti mila de bieti chrestinii tei!
Că-ci déca semilun'a castiga pe Osmanu,
Russi'a 'ntréga plange si umbr'a lui Traianu!
Scapatu-le-a din cursa teribil'a armata, —
— Candu colo ce s'aude din Griviti'a turbata?
Se pare, ca e Olimpulu, din car' versá odata
Betranulu Joe 'n lume furtun'a ne'nfrenata.
Din culmile iernatici prin aerulu ghietiosu
Patrunde-alu Romaniei glasu falnicu, schintieiosu. —
— Că órecandu Vesuvulu, candu totu ce-avea in sine
A 'mprasciatu cu gróza in sferele senine
Si négr'a-i resuflare preface 'ntr'o clipeala
A cerului lumina in nótpe infernala,
Pompeii, Herculanum prin rapedile unde
C'unu munte de cenusia pe veacuri le ascunde
Si-imbrace totu ce zace din munte pana 'n malu
In haina de teciu, de lava si metalu:
Asiá revérsa astadi ostirea romanésca,
Potopulu seu de glóntie in und'a pagânésca.
Acésta se 'ngrozesce si candu p'aci se tréca,
In plói'a de vapae din Griviti'a se 'néca! —
Vediendu acea napaste moslimii din-apoi
S'arunca 'n desperare in falnicii eroi,
Se 'ncerca se-i arunce, se-i sparga spre otaru,
Că fratii loru din frunte se-si afle drumulu ér';
Dér' n'au sciutu sermanii, ca ochiulu de vitézu
Privesce totudeuna primejdiei 'n obrazu! —
— Ridica-ti musa glasulu si bate 'n córde tare
S'audia tóta lumea, ce-e vulturul' n turbare,
Ce-i vede-a sa viétia de sierpi amenintiata,
Candu vreau se-'lu otravésca de dóue parti odata:
Cu cioculu seu pe unii că fulgeru-i sdrobescse,
Er' arip'a-i marézia pe altii i-ametiesce.
Romanii de pe culme se lasu că o lavina
Si-o salva orbitória imprósea din colina;
Er' Russii, caroru foculu romanu le face ventu
Dan er' in Turci navala si-i culca la pamentu.

In caosu se preface totu planulu de bataie,
Pe car' s'amestecu spade, fumu, glontie si vapae.
Cá ceriulu, candu se 'nchide cu nouri de furtuna
Si-orcanulu, candu d'in drumuri totu prafulu-lu aduna
Si 'n nouri-lu arunca, ce 'néca azuru 'ntregu,
Ér tunetele dese in furia se 'ntrecu :
Asiá vezduhulu Plevnei se 'nchide cá mormentulu,
Ér tunurile urla de tremura pamentulu.
D'in Griviti'a la vale Romanii se cobóra,
Si-a turciloru colóna cá lantiulu o 'nconjóra,
Acesti-a 'n façia mortiei — vre-o siepte mii soldati, —
Aruncu d'in mana arm'a si toti se dau legati
Si pléca cu Romanii la Plevn'a desiertata, —
— O di cu-atata sange si morte cumperata !
— Osmanu de foculu strasinicu din Griviti'a orbitu,
In furc'a moscovita se vede intiepenitú, —
Nu-i chipu de inaintare, nu-e pórtă de esire
Si, cauta deci in Plevn'a scapare si scutire, —
Dér' spaim'a mortiei cauta din ochiulu vitejescu,
Vediendu de-asupra Plevnei stindartulu romanesco.
— Din spate-i vérsa Russii o plóie de metalu,
Ranitu de-unu glontiu in pulpa, elu cade de pe calu,
Acést'a lovitura, acést'a mica rana
O simte totu divanulu si Pórt'a otomana,
Cà-ci i-a facù se cada in pulbere-unu barbatu,
De-alu carui bratiu puternicu destinu-i fù legatu.

Cá gandulu saru vitejii, si-lu punu de nou calare,
Er' altii, plini de spaima, dau semnulu de predare,
„O, stat! le striga bravulu, asiá curundu uitati,
Cà nu mai vitejiei aveti ce ve 'nchinati ?
De-acei, ce nici odata, in façia nu v'au statu,
Decate-ori in lupta cu voi s'au incercat,
De-acei ce adi cu spaima in laturi s'au ferit
Candu ochii loru nemernici, cu voi s'au intalnit
De-acei, ce si acuma se vedu intrasciati
Vreti voi cu grea ocara, se ve vedeti legati ?
Sariti din umilintia ! la Plevn'a se-alergamu,
Si celoru, ce se cade cunun'a se le-o damu;
Cà-ci dragii mei, Romanulu, acelu vítezu piticu,
Ce scapà pre gigantulu, nici candu nu este micu !
Aidemu se damu de scire la lume, ca Osmanu,
Se pléca semintiei si umbrei lui Traianu.“
La aste vorbe suna signalulu de fanfara
Ér' cét'a se rapéde si sbóra cá o para.
Nu-e góna de isbanda, nu-e marsiu de biruintia,
Ci-e góna unoru ómeni, cari fugu de umilintia ! —
Muscalii dela spate remanu intiermoriti,
Vediendu-se pre campulu de glorii parasiti.

Er' firele electrici din Plevn'a spunu la lume,
Că colo josu la Istru se 'naltia-unu falnicu nume;
Că Plevn'a cea fatala, abisulu infernalu,
La car' tragea de mórte imperiulu colosalu,
La car' gemea Russi'a, adi este astupatu
Cu vechi'a defaimare ce-a colo s'a 'ngropatu
Acei, ce mai-'nainte pareau a fi 'nghititi
De-a veacuriloru unda, la mórte osenditi,
Se scóla fara veste si arunca cu dispretiu
Calumnia 'n obrazulu dusimanului sumetiu.
In loculu ei se 'naltia, poterea, viteji'a
Ce scapa chrestinismulu si mantuie Russi'a.
Pierduta 'n cursulu lumei, că stéu'a calatoria,
Ce nóttea imple ceriulu cu-o mare de splendore,
Apoi dispare éra, că foculu unui visu,
Cu fruntea 'ntre planete, cu cód'a prin abisu,
Din firmamentu cadiuta in négr'a adencime
In veacuri pribegesce, uitata de-omenime:
Adi stéu'a Romaniei, pre ceriu se vede eara,
Cá-unu cometu giganticu, cu cóm'a lui de para.
Splendórea lui de sange vestesce nimicire
Aceloru, ce s'arunca in cursu-i de marire;
Ear' priétiniloru spune, prin radi'a ei maréti'a,
C'a-aduce-o éra noua de vecinica viétila,
Si cumca'-si are cursulù ficsatu de Dumnedieú
Si loculu celu de frunte pe firmamentulu seu !

Vien'a la 15 Maiu 1878.

Basiliu Michailu Lazaru.

Tiganulu si baciulu.

(Poveste din Bucovin'a.)

Trecându odata unu tiganu pe lânga o stâna si vediendu ca toti ciobanii suntu dusi cu oile la pascétore si cânii finca îi luara cu densii, socotî ca aru fi bine se intre in nuntru si sa ciupésca ceva. Cum socotî, asia si facu.

Baciulu înse, fiind in stâna si cunoscându prea bine pe tiganu cine-i si ce platesce, cum 'lu zari de departe că se aprobia, se culcă iute dupa nisces galeti si începù a horcai, prefacându-se ca dörme dusu.

Tiganulu întrându în stâna si nevediendu pe nime altulu, afara de baciul, pe care-lu socotia ca dörme dusu, începù a vorbi singuru catra sine dicându :

— Buna stân'a
Casiu cu mâna !
Da tu baciul
Ce mai faci ?
Din galeti
Nici te vedi !

Baciulu tragea cu urechi'a se vîda ce-a face.

Tîganulu, mai âmblându pucinu in colo si 'n cîce prin stâna, dete cu ochii de-o caldare plina cu urda si éra-si incepù a vorbi:

— Asta caldare,
Tîantiosia, mare,
Plina cu urda
De care-ti sburda.
Nu-i drept, mai bace!
Ca cinci lei face?
Ore cînd o-asiu luá
Pe unde asiu apucá?

Mai tragîndu cu cód'a ochiului la baciul se vîda de nu se scóla, urmă éra mai departe :

— Prin cód'a iazului
Sub umbr'a stuhului...

Dupa aceste cuvinte apucà caldarea si — pe 'ncetulu, pe 'ncetisiorulu, esì din stâna si-o tuli la fuga cu dens'a în spate spre unu iazu mare si stuhosu, care nu erá tocm'a departe de stâna.

Baciulu, audiendu si vediendu tôt cele ce facuse tîganulu, dupa ce s'a departatul acest'a cu caldarea, a luat o bota ciobanésca, scii colé — un'a de cele grôse si nodorósa, care scarpina bine la óse, si se porni în urm'a tîganului.

Cându ajunse în cód'a iazului 'lu gasi pre tîganu mânçându catu siepte urda din caldare. Si cum 'lu gasi, dé-aun'a 'lu si apucà la refuélă cu nepus'a 'n mésa cu maciuc'a cea nodorósa, batêndu-lu bine pâna ce socotì ca i-a fi de-ajunsu, apoi luà caldarea si se 'ntorse indérèptu la stâna.

Tîganulu, cându incepù baciulu a-lu mesura cu maciuc'a peste spate, se facù mortu, nici suflându macaru, ér dupa ce l'a lasatu si s'a departatul pucinu de densulu, a tuns'o de-a-dreptulu la fuga pe unde apucà si 'n còtrou 'lu duceau ochii si picioarele, de tî se parea ca prinde epuri.

Fugindu elu asié, in ruptulu capului, mai bine de jumetate de césu, temêndu-se de baciul se nu se iee dupa densulu si se-i mai dee o ropota, întâlni pe nisce Români in crucile unui drumu.

— In còtrou Româniloru? — întrebâ tîganulu gâfâindu cum ajunse la acest'i'a.

— Ia 'ntr'acolo! — response Români, aretându cu mâna spre iazu.

— Ba! ferésca-ve dumnedieu sfântulu!... se nu ve duceti pe acolo, ca nu e lucru curat... Eu finca am fostu chiaru acum'a acolo si m'amu fost pusu se poposescu pucinu sub umbr'a stuhului din cod'a acelui iazu, fiind ca eram cam truditu de drumu, dar' candu 'mi era mai bine

Ec'o mama iatia
Négra, négra, crétia.
Ântâiu m'a domnitu,
Apoi m'a pumnit
Si m'a ciomagitu
Pân' m'a mai gatit!

DOINA.

Frundia verde din carare,
Drumu la dealu si drumu la vale ;
Drumulu c̄atra dealu mi-place,
Celu din vale mórte-mi face ;
Ca-ci dragut'ia cea din dealu
Te iubesc inzedaru,
Dar dragut'ia cea din vale
Te iubesc cu 'nfocare.

Vasiliu Budescu.

Unele si Altele.

Romanulu e unu soldatu escelentu, că militariu tienut'a s'a e martiala si imponatoria ! disse Majestatea s'a Imperatulu — Rege alu Austro- Ungariei asistandu la manevrele militare dela Brück si vediendu cu acésta ocasiune portarea regimentului Romanu nru 63-lea.

Poporatiunea romana a Dobrogei este nu numai cea mai culta, cea mai vivace, dar' inca si cea mai numerósa in comparatiune cu fiecare din celéalalte elemente de acolo : tatari, bulgari, circasiani, zaporojeni si greci. Prin urmare, sub raportulu etnograficu, Dobrogea apartiene fora contestatiune nationalitatiei romane. Dela 1370 pâna dupa 1406 Dobrogea impreuna cu Silistri'a formá o parte intregitoria din posesiunile lui Mircea celu mare si a predecesorilor sei, chiar' dupa ce Bulgari'a cadiuse deja de multu sub jugulu otomanu. Turcii au cucerit Dobrogea dela Romani, nu dela altu cenev'a, de unde urméra ca la casu de licuidatiune Romaniloru si numai Romaniloru trebuie se se inapoieze.

Schimbarile facute in Orientu prin tractatulu dela Berlinu — $\frac{1}{13}$ iuniu — $\frac{1}{13}$ iuliu 1878. — Turci'a Europei avé o intindere de 7517 mile patrate ; intinderea ei nu mai este astadi decâtu de 3867 m. p. Populatiunea ei erá de diece milioñe locuitori ; astadi nu mai este decâtu de $6\frac{1}{2}$ milioñe. In aceste cifre nu suntu cuprinse, neci Serbi'a, neci Romani'a, care si-au dobândit u independenti'a absoluta ; dar' punemu pe Rumeli'a orientale cu o intindere de 630 mile patrate si cu o populatiune de unu milionu de locuitori, din cari numai 270,000 Musalmani. — Noulu principatu alu Bulgariei are o intidere de 1,150 metri patrati si contiene 1,700,000 locuitori din care 680,000 aprópe Musulmani. — Romani'a avé inaintea resbelului 2,201 m. p. si 5,070,000 locuitori ; ea are acumu 2,290 m. p., 5,110,000 locuitori. In loculu Basarabiei care nu avé decâtu 150, m. p. si 134,000 locuitori, ea primește Dobrogea care cuprinde 240 m. p. si 175,000 locuitori ; dar' ea perde o populatiune romana pentru a-si aneșta un'a

streina. — Serbi'a avé inaintea resbelului o intindere de 873 m. p. si o populatiune de 1,267,000 locuitori, ea are astadi 993 m. p. si 1,640,000 locuitori. — Montenegrulu are astadi 158 m. p. in locu de 78, si 220,000 locuitori in locu de 170,000. — Teritoriu Bosniei si alu Hertiegovinei ocupate de Austri'a cuprinde 980 m. p. si 1,250,000 locuitori, din care 750,000 greci ortodocsi, 120,000 catolici latini si 380,000 mohometani. — Anecsiunile regatului grecescu prevediute de Congresulu din Berlinu cuprinde in Epiru si Tesali'a aproape 200 m. p. si 300,000 locuitori. — In Asi'a, teritoriele cascigate de Rusi'a au o intindere de 600 m. p. cu 800,000, locuitori. — Insul'a Ciprului — cascigata de Angli'a — cuprinde 173 m. p. si 150,000. locuitori.

Monumentulu lui Simeonu Barnutiu dedicatu asupr'a mormentului seu din comun'a-i natale Boci'a-romana (in Silvani'a) se va desveli cu solemnitate cuvenita in a dou'a domineca a lunei augustu anulu 1879.

Lini'a ferata Ploiesci-Predealu (Romani'a-Transilvani'a :) o-au luat in intreprindere frâncesulu Guillonx, care a si luat dispositiunile necesarie ca acést'a linia se se pôta deschide in 1. augustu 1879.

Unu curiosu efectu alu tresnetului. Unu pastoriu din comitatulu Leicester, 'si paziá turm'a in campia, candu isbucni furtun'a si, cum facu multi omeni, caută unu adapostu sub unu arbore. Dupa pucinu timpu, simti o miscare de-asupra umerului stêngu si, ne mai tienendu-lu picioarele cadiu. — Candu fu transportatul la domiciliulu seu avé inca deplina cunoșintia, dar' se plangea de doreri in spate si in picioare. Esaminarea ce-i facu mediculu, care fusese chiamatu spre a-lu ingrigi, descoperi unu efectu destulu de bizaru alu tresnetului. Dela umerulu stângu in diosu, si, ocupandu totu spatele, se vedea reproodusu intr'unu modu admirabile ca o umflatura de colore rosieteca stralucitorie unu trunchiu de arbore cu numeróse ramure trase cu delicate, ca si cum aru fi fostu facute cu virfulu unui acu. Trunchiulu avé o inaltîme de aprópe trei cuarturi de degetu seu ca vre noue linie si aspectulu generalu eră ca trunchiulu trifoiului cu siése seu optu ramure. Totulu eră forte bine reproodusu si parea ca imprimatu pre spatele paciintelui. Vestimentele sale nu portau in acel locu nici una urma de trecerea fluiduli. Ornamentulu eră de-unu aspectu atatu de placutu, incâtul acelu omu aru fi potutu se fia mandru de densulu si aru fi potutu déca s'aru fi espusu publicului, se-si creeze unu isvoru de venitú; dar' din nenorocire seu din norocire pentru densulu, acele semne n'au tienutu.

Dupa trecere de trei dile, elu au inceputu a se sterge, mai antaiu ramurele din margini si apoi restulu. Se crede ca nu va remané din acele semne nici una urma visibile; dar' de si lucrulu aru fi fostu in interesulu seu, nu se spune déca acelu omu mai simtiá ori nu efectele tresnetului.